

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Հայոց լեզվի և գրականության
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբույան Հ. Ռ. /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № __2__

«__12__» _____սեպտեմբեր__ 2023 թ.

ՀԼԳ/մ-046 «ԵՐԳԻԾԱՆՔԸ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ» ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	011401.00.7 Մասնագիտական մանկավարժություն /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	011401.19.7 Հայոց լեզու և գրականություն /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	Մանկավարժության մագիստրոս /բակլավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն՝	Հայոց լեզվի և գրականության /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը՝	_____սովա_____ /սովա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	սովա __1-ին / 1-ին_____
Դասախոս(ներ)՝	__Հերմինե Բաբույան_____ /անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ՝ herminebaburyan@yandex.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
  - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
  - 14.2. Հարցաշար
  - 14.3. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում.

«Երգիծանքը հայ գրականության մեջ» դասընթացի ուսումնամեթոդական փաթեթը կազմված է մագիստրոսական կրթական ծրագրով «Հայոց լեզու և գրականություն» մասնագիտության կրթական չափորոշիչների հենքով կազմված ուսումնական պլանի պահանջների, առարկայի բաղադրիչների հիման վրա և նպատակաուղղված է մագիստրոսական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է սովորողներին մոտ խորացնել հայ գրականության պատմության տարբեր շրջափուլերում ուսումնասիրած երգիծաբանների ստեղծագործության վերաբերյալ, ինչպես նաև ուսումնասիրել հայ գրողների ստեղծագործություններում դրսևրված երգիծանքը: Դասընթացը կոչված է սովորողների մեջ գիտելիքների համակարգ ձևավորելու երգիծանքի տեսության մասին, զուգահեռներ անելու համաշխարհային երգիծաբանության ավանդների հետ:

2.2. Դասընթացի գլխավոր խնդիրն է պատկերացում տալ հայ երգիծաբանության զարգացման պատմության, առհասարակ երգիծանքի տեսության մասին, սովորողներին հնարավորություն տալ համեմատական վերլուծություններ անելու, համաշխարհային երգիծաբանության համատեքստում արժևորել հայ երգիծաբանական ավանդները:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

Դասընթացը յուրացնելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի «Բանահյուսություն», «Պատմություն», «Գրականություն», «Գրականության տեսություն», «Փիլիսոփայություն» և հարակից այլ առարկաներ:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը¹ և /կամ կոմպետենցիաները.

«Երգիծանքը հայ գրականության մեջ» դասընթացն ուսումնասիրելուց հետո սովորողները պետք է **իմանան՝**

- երգիծանքի պատմությունն ու տեսությունը.
- հայ երգիծաբանների գործերը.
- գրողների երկերում առանձին երգիծական տարրերի առանձնահատկությունները.
- երգիծանքի տեսության մեջ առկա վիճելի հարցերը:

¹ <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Կարողանան՝

- բացահայտել հայ երգիծական գրականության զարգացման դրամինանտ կողմերը.
- մասնավոր ուսումնասիրություններ անել համաշխարհային երգիծաբանության ոլորտում.
- կատարել համեմատական դիտարկումներ.
- առանձին հեղինակների ստեղծագործությունն արժևորել գրական գործընթացի մեջ:

Տիրապետեն՝

- երգիծաբանության վերլուծության առանձնահատկություններին.
- երգիծանքի տեսակների տարբերակման մեթոդներին.
- հանձնարարված գրական տեքստերի վերարտադրությանը:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Շնորհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն:

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների².

«Երգիծանքը հայ գրականության մեջ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մանկավարժական և բանասիրական գործունեության ընթացքում, ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և բանասիրության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

---

² Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեդիտ/90 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	20
Գործնական աշխատանք	16
Ինքնուրույն աշխատանք	54
Ընդամենը	90
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները³ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային զրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է

³ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Չեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, գործարար խաղեր:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝** մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարասմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Երգիծանքը հայ հին գրականության մեջ	2		2		6
2.	Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ	2		2		6
3.	Երգիծանքը Մասնա ծոեր էպոսում	2		2		6
4.	Երգիծանքը հայ նոր գրականության մեջ	2		2		6
5.	Երգիծանքը հայ նորագույն գրականության մեջ	2		2		6
6.	Երգիծական ժանրեր	4		2		8
7.	Երգիծանքի տեսակներ	2		2		8
8.	Երգիծանքի տեսություն	4		2		8
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		20		16		54

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Վանո Եղիազարյան, Հայ հին գրականության պատմություն	2014
2.	Սասունցի Դավիթ	1990
3.	Ալբերտ Մակարյան, Անի Շահնազարյան, Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ	2014

	/հայ և եվրոպական միջնադարյան երգիծանքի համեմատական քննություն/, Վեմ համահայկական հանդես, թիվ 1	
4.	Ալբերտ Մակարյան, Հակոբ Պարոնյանի «Ազգային ջոջերը»	1988
5.	Ալբերտ Մակարյան, Արևմտահայ գրական դիմանկարը	2002
6.	Սերգեյ Սարինյան, Պարոնյանի ծիծաղի փիլիսոփայությունը, տես Հայոց գրականության երկու դարը, հ. 3, էջ 197-212:	2002
7.	Անուշավան Մակարյան, Երգիծական հրատարակություն	1957

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁴
	Երգիծանքը հայ հին գրականության մեջ	<ul style="list-style-type: none"> Երգիծանքի ծագումը, զարգացումը համաշխարհային գրականության մեջ, Երգիծանքը 5-րդ դարի մատենագրության մեջ 	2	ՊԳ 1
	Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ	<ul style="list-style-type: none"> Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականությանը հատուկ տարբեր ժանրերում. հայերեններ, տաղեր 	2	ՊԳ 3
	Երգիծանքը «Մասնա ծոեր» էպոսում	<ul style="list-style-type: none"> Երգիծանքի արտահայտման ուղիները էպոսում. պատկերավորման միջոցներ (չափազանցություն և այլն) 	2	ՊԳ 2
	Երգիծանքը հայ նոր գրականության մեջ	<ul style="list-style-type: none"> Պարոնյանի «Ազգային ջոջեր» շարքը Հակոբ Պարոնյանի «Քաղաքավարության վնասները» շարքը Հ. Պարոնյանի «Մեծապատիվ մուրացկաններ» վեպը 	2	ՊԳ 4, ՊԳ 5, ՊԳ 6

⁴ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		<ul style="list-style-type: none"> • Ե. Օտյանի կյանքն ու գործունեությունը • Օտյանի «Ընտանիք, պատիվ, բարոյական» և «Թաղականին կնիկը» վեպերը • Օտյանի եռագրությունը Փանջունու մասին • Օտյանի քաղաքական երգիծանքը. «Հեղափոխության մակաբույծները» շարքը 		
	Երգիծանքը հայ նորագույն գրականության մեջ	<ul style="list-style-type: none"> • Լեո-Կամսարի մանրապատումները 	2	ՊԳ 7
	Երգիծական ժանրեր	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծական ժանրերը՝ սատիրական վեպ սատիրական դրամա կոմեդիա էպիգրամ անեկդոտ սատիրական ֆելիետոն կարիկատուրա 	4	ՊԳ 7
	Երգիծանքի տեսակներ	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծանքի միջոցները. հումոր, սատիրա, սարկազմ 	2	ՊԳ 7
	Երգիծանքի տեսություն	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծանքի տեսական հիմքերը, զարգացման ուղիները գրականության զարգացման տարբեր շրջաններում և տարբեր գրական ուղղությունների ազդեցությամբ 	4	ՊԳ 7

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁵
1.	Երգիծանքը հայ հին գրականության մեջ	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծանքի ծագումը, զարգացումը համաշխարհային գրականության մեջ, • Երգիծանքը 5-րդ դարի մատենագրության մեջ 	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1
2.	Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականությանը հատուկ տարբեր ժանրերում. հայերեններ, տաղեր 	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 3
3.	Երգիծանքը «Սասնա ծռեր» էպոսում	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծանքի արտահայտման ուղիները էպոսում. պատկերավորման միջոցներ (չափազանցություն և այլն) 	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 2
4.	Երգիծանքը հայ նոր գրականության մեջ	<ul style="list-style-type: none"> • Պարոնյանի «Ազգային ջոջեր» շարքը • Հակոբ Պարոնյանի «Քաղաքավարության վնասները» շարքը • Հ. Պարոնյանի «Մեծապատիվ մուրացկաններ» վեպը • Ե. Օտյանի կյանքն ու գործունեությունը • Օտյանի «Ընտանիք, պատիվ, բարոյական» և «Թաղականին կնիկը» վեպերը 	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 4, ՊԳ 5, ՊԳ 6

⁵ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		<ul style="list-style-type: none"> • Օտյանի եռագրությունը Փանջունու մասին Օտյանի քաղաքական երգիծանքը. «Հեղափոխության մակաբույծները» շարքը 			
5.	Երգիծանքը հայ նորագույն գրականության մեջ	<ul style="list-style-type: none"> • Լեռ-Կամսարի մանրապատումները 	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 7
6.	Երգիծական ժանրեր	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծական ժանրերը՝ սատիրական վեպ սատիրական դրամա կոմեդիա էպիգրամ անեկդոտ սատիրական ֆելիետոն կարիկատուրա 	2	Բանավոր հարցում, խմբային քննարկում	ՊԳ 7
7.	Երգիծանքի տեսակներ	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծանքի մոջոցները. հումոր, սատիրա, սարկազմ 	2	Բանավոր հարցում, խմբային քննարկում	ՊԳ 7
8.	Երգիծանքի տեսություն	<ul style="list-style-type: none"> • Երգիծանքի տեսական հիմքերը, զարգացման ուղիները գրականության զարգացման տարբեր շրջաններում և տարբեր գրական ուղղությունների ազդեցությամբ 	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 7

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Աշխատանքի տեսակը	Ներկայացման ժամկետները	Մտուցման ձևը
1.	Կատակերգության հայր Արիստոֆանեսի ստեղծագործությունը	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
2.	Մոլիերի կատակերգությունները	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
3.	Էժեն Իոնեսկոյի «Դասը» տրագիտոմեդիան	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
4.	Երգիծանքը Սվիֆտի ստեղծագործության մեջ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
5.	Դանիել Դեֆո. «Դիսիդենտների հետ հաշվեհարդար տեսնելու ամենապարզ ճանապարհը»	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
6.	Ֆրանսուա Ռաբլեի երգիծանքը	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
7.	Երգիծանքը Գոգոլի ստեղծագործության մեջ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
8.	Պամֆլետը որպես երգիծական ժանր	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
9.	Երգիծանքը Թումանյանի հողվածագրության մեջ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
10.	Երգիծական հեքիաթներ	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում
11.	Երգիծանքը էպիտաֆիաներում	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում⁶

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Մարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

⁶ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի⁷:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:⁸

⁷«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

⁸ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Ինչ է երգիծանքը, ծագումն ու զարգացումը համաշխարհային գրականության մեջ /մինչև 17-րդ դար/
2. Երգիծանքը համաշխարհային գրականության մեջ /17-րդ դարից հետո/
3. Կատակերգությունը որպես ժանր
4. Էպիգրամը որպես սատիրական ժանր
5. Պամֆլետի ժանրային առանձնահատկությունները
6. Ֆելիետոնը որպես գրահրապարակախոսական ժանր
7. Գրական պարոդիա
8. Երգիծանքի տեսակներ. հումոր
9. Երգիծանքի տեսակներ. հեգնանք
10. Երգիծանքի տեսակներ. սարկազմ
11. Գրոտեսկը որպես երգիծանքի միջոց
12. Երգիծանքը հայ հին գրականության մեջ
13. Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ
14. Հայ երգիծաբաններ. Պարոնյանի կյանքն ու ստեղծագործությունը
15. Պարոնյանի «Ազգային ջոջեր» շարքը
16. Հակոբ Պարոնյանի «Քաղաքավարության վնասները» շարքը
17. Հ. Պարոնյանի «Մեծապատիվ մուրացկաններ» վեպը
18. Ե. Օտյանի կյանքն ու գործունեությունը
19. Օտյանի «Ընտանիք, պատիվ, բարոյական» և «Թաղականին կնիկը» վեպերը
20. Օտյանի եռագրությունը Փանջունու մասին
21. Օտյանի քաղաքական երգիծանքը. «Հեղափոխության մակաբույծները» շարքը
22. Լեո-Կամսարի մանրապատումները

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 8-րդ շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Ինչ է երգիծանքը, ծագումն ու զարգացումը համաշխարհային գրականության մեջ /մինչև 17-րդ դար/
2. Երգիծանքը համաշխարհային գրականության մեջ /17-րդ դարից հետո/
3. Կատակերգությունը որպես ժանր

4. Էպիգրամը որպես սատիրական ժանր
5. Պամֆլետի ժանրային առանձնահատկությունները
6. Ֆելիետոնը որպես գրահրապարակախոսական ժանր
7. Գրական պարոդիա
8. Երգիծանքի տեսակներ. հումոր
9. Երգիծանքի տեսակներ. հեզնանք
10. Երգիծանքի տեսակներ. սարկազմ
11. Գրոտեսկը որպես երգիծանքի միջոց

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 18-րդ շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Երգիծանքը հայ հին գրականության մեջ
2. Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ
3. Հայ երգիծաբաններ. Պարոնյանի կյանքն ու ստեղծագործությունը
4. Պարոնյանի «Ազգային ջոջեր» շարքը
5. Հակոբ Պարոնյանի «Քաղաքավարության վնասները» շարքը
6. Հ. Պարոնյանի «Մեծապատիվ մուրացկաններ» վեպը
7. Ե. Օտյանի կյանքն ու գործունեությունը
8. Օտյանի «Ընտանիք, պատիվ, բարոյական» և «Թաղականին կնիկը» վեպերը
9. Օտյանի եռագրությունը Փանջունու մասին
10. Օտյանի քաղաքական երգիծանքը. «Հեղափոխության մակաբույծները» շարքը
11. Լեո-Կամսարի մանրապատումները

14.4. Գնահատման չափանիշները⁹.

- Տեսական գիտելիքները՝ տեսական նյութի հստակ իմացություն:
- Գործնական աշխատանքները՝ 4 ստուգում՝ 10-ական միավորով:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 2 աշխատանք՝ 10-ական միավորով:

---

⁹ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	011401.00.7 Մասնագիտական մանկավարժություն <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	011401.19.1 Հայոց լեզու և գրականություն <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	Մանկավարժության մագիստրոս <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/մ-046 «ԵՐԳԻԾՄԱՆՔԸ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ»			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	36	Դասախոսություն	20
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է սովորողներին մոտ խորացնել հայ գրականության պատմության տարբեր շրջափուլերում ուսումնասիրած երգիծաբանների ստեղծագործության վերաբերյալ, ինչպես նաև ուսումնասիրել հայ գրողների ստեղծագործություններում դրսևրված երգիծանքը: Դասընթացը կոչված է սովորողների մեջ գիտելիքների համակարգ ձևավորելու երգիծանքի տեսության մասին, գուրգահեռներ անելու համաշխարհային երգիծաբանության ավանդների հետ:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>«Երգիծանքը հայ գրականության մեջ» դասընթացն ուսումնասիրելուց հետո սովորողները պետք է իմանան</p> <ul style="list-style-type: none"> • երգիծանքի պատմությունն ու տեսությունը. • հայ երգիծաբանների գործերը. • գրողների երկերում առանձին երգիծական տարրերի առանձնահատկությունները. • երգիծանքի տեսության մեջ առկա վիճելի հարցերը: <p>Կարողանան՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • բացահայտել հայ երգիծական գրականության զարգացման դոմինանտ կողմերը. • մասնավոր ուսումնասիրություններ անել համաշխարհային երգիծաբանության ոլորտում. • կատարել համեմատական դիտարկումներ. • առանձին հեղինակների ստեղծագործությունն արժևորել 			

	<p>գրական գործընթացի մեջ:</p> <p>Տիրապետեն՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • երգիծաբանության վերլուծության առանձնահատկություններին. • երգիծանքի տեսակների տարբերակման մեթոդներին. • հանձնարարված գրական տեքստերի վերարտադրությանը:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><i>Թեմա 1</i> Երգիծանքը հայ հին գրականության մեջ</p> <p><i>Թեմա 2</i> Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ</p> <p><i>Թեմա 3</i> Երգիծանքը Սասնա ծռեր էպոսում</p> <p><i>Թեմա 4</i> Երգիծանքը հայ նոր գրականության մեջ</p> <p><i>Թեմա 5</i> Երգիծանքը հայ նորագույն գրականության մեջ</p> <p><i>Թեմա 6</i> Երգիծական ժանրեր</p> <p><i>Թեմա 7</i> Երգիծանքի տեսակներ</p> <p><i>Թեմա 8</i> Երգիծանքի տեսություն</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Գործնական աշխատանքները՝ 4 ստուգում՝ 10-ական միավորով: • Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 2 աշխատանք՝ 10-ական միավորով:
<p>Գրականություն</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Վանո Եղիազարյան, Հայ հին գրականության պատմություն 2. Սասունցի Դավիթ 3. Ալբերտ Մակարյան, Անի Շահնազարյան, Երգիծանքը հայ միջնադարյան գրականության մեջ /հայ և եվրոպական միջնադարյան երգիծանքի համեմատական քննություն/, Վեմ համահայկական հանդես, թիվ 1 4. Ալբերտ Մակարյան, Հակոբ Պարոնյանի «Ազգային ջոջերը» 5. Ալբերտ Մակարյան, Արևմտահայ գրական դիմանկարը 6. Մերգեյ Սարինյան, Պարոնյանի ծիծաղի փիլիսոփայությունը, տես Հայոց գրականության երկու դարը, հ. 3, էջ 197-212: 7. Անուշավան Մակարյան, Երգիծական հրատարակություն